

Александра Татић

ЈУ Медицинска школа

Бањалука

Савремени медији и комуникација

Тема за стручно усавршавање

Бања Лука, септембар 2020. године

ЗНАЧАЈ КОМУНИКАЦИЈЕ

Комуникација има изузетан значај у животу човјека јер га прати од искона, мијењајући и обогаћујући облике, начине и садржину, али и ослањајући се на основне и суштинске принципе и истине о животу.

Комуницирање је значајна друштвена категорија од које зависи неријетко човјеков положај и улога у породици и у друштву. Дефинисана је као процес размјене мишљења и осјећања, идеја и расположења човјекових, а њен значај превазилази дефиницију јер она утиче на невидљиво и човјеку тешко разумљиво појавно у свијету. Изучавање комуникације и њеног значаја за добар и праведан човјеков став и утицај који има на друге људе око себе, од огромне је важности. Када не би постојали медији њен значај се не би умањило, али би се умањило обликовање управо оних суштинских веза и спознаја уколико медији не би свједочили о истини.

Рад школа на развијању вјештина комуницирања у свијету већ дуго се остварује као важна програмска активност. Обавеза наших школа озбиљније је утемељена тек у најновијим документима о реформи образовања. Потреба за новинама је јасна: циљ увођења нових садржаја је да ученици овладају основним елементима усмене и писане комуникације у складу са савременим потребама друштва. У овом раду ће се разматрати оно што је јасно и потребно (корисно), а пажња ће се посветити оном дијелу који се односи управо на развој личности ученика и који његову личност мијења према потребама савременог друштва. Потребе савременог друштва често нису у складу са бићем човјековим јер га усмјеравају на тражење одговора који се налазе изван човјека (личности, ученика) и веома снажно утичу на његово мишљење, на његов став и на његов однос према другим људима (човјекољубље).

У разматрању односа савремених медија и комуникације у животу човјека важно је истаћи ефекте и ограничења учења путем медија, а нећемо остати ограничени ни у препознавању предности кориштења разних дигиталних платформи и корисних информација које су у тренућу ока приступачне ученику.

САВРЕМЕНЕ ТЕХНОЛОГИЈЕ И ДЈЕЦА

Дјеца данашњице се социјализују на битно другачији начин од својих родитеља. Научници су дошли до неких бројки у својим истраживањима о дјечијим окружењима и навикама. У већем дијелу Европе дјеца проведу, прије него што дипломирају:

- 10.000 сати играјући видео игре
- више од 10.000 сати разговора мобилним телефоном
- више од 20.000 сати пред телевизором
- погледају више од 500.000 рекламних порука
- размијене више од 200.000 имејлова
- у најбољем случају, проведу 5.000 сати читајући књиге.

Може се закључити да електронски медији доминирају њиховим животима из више разлога, а најприје јер визуелизују, садрже динамичне форме и нуде одређене фреквенце знања, стварају активну и интерактивну комуникацију, и што је најважније, дјеца немају страх од педагошких санкција које су типичне за традиционалну школу и васпитање.

Шта је то што нашу дјецу чека када буду жељели да се запосле и које су то вјештине пожељне у савременом окружењу? То су, прије свега:

- Критичко мишљење
- Флексибилне вјештине
- ИЦТ вјештине
- Способност доношења одлука
- Сналажење у динамичним ситуацијама
- Тимски рад
- Продуктивна комуникација.

Намеће се закључак да су вјештине, које се данас траже, другачије од онога што добијамо традиционалним образовањем. Образовање дјеце може бити унапређено уколико се школе опреме савременим електронским медијима како би ученици у школи могли да упознају корисну страну савремених медија.

На почетку је поменуто ограничење у едукацији и усмјеравање ученика ка свијету без свијета у себи, међутим настава и комуникација у школи и у животу може да сасвим промијени смјер кретања мисли и пут којим се дјеца крећу путујући интернетом.

Учење уз помоћ електронских медија у школским установама довело би до повећања пажње ученика, повећања мотивације и интересовања, бољег разумијевања садржаја, повећане количине запамћеног, могућност примјене знања у новонасталим ситуацијама, повратне информације, самоприхватања итд.

Ученици би били у једном сасвим другачијем смислу окренути себи, били би упућени на самообразовање уз стално усавршавање и боље би изграђивали свијест о себи. Поставља се питање колико савремени медији заиста могу да буду корисни за наше ученике и колико би савремене технологије у настави могли да допринесу развоју једне личности ако је она усмјерена и упућена у начин рада. Свакако је важно напоменути да би се ученици одушевљавали новим начином рада и промјенама. Наведени закључци неће утицати на почетну мисао која се бави савременим медијима и комуникацијом и која је започела разраду мисли о утицају медија на животе младих људи којима жива ријеч постаде недовољна, досадна и сувишна. Најважније је у том поређењу сачувати код ученика свијест о моћи ријечи. Та моћ не може нестати без обзира на све промјене као и на оне које тек долазе.

Поред тога, важно је напоменути да примјена електронских медија у образовању мијења ток наставног процеса јер наставник у том процесу постаје много слободнији, ученик има више могућности да живом ријечју ствара, покреће се, открива свијет око себе на нови начин, посматра другаре на други начин, има више могућности да тако упозна људе и свијет око себе и да све чешће осјећа пространство бесконачног знања које може припадати његовом бићу и том бићу дати крила.

Претходне статистике указују на прекомјерну дигиталну комуникацију па се ученик може усмјерити на источасовни рад, али рад који је осмишљен, организован, подређен потребама за знањем. Ученицима је потребно из различитих аспеката приближити слику простора и времена у којем живимо и радимо и моћ коју могу имати ако на свјесном нивоу приступе кориштењу електронских медија. Да би ученик учествовао у савременим токовима образовања потребно је да се озбиљно медијски описмени и тек тада може знати да изабере информације, користи платформе, критички размишља о информацијама добијеним путем медија итд.

Медијске поруке имају историјске, културне, социолошке и политичке импликације као и спознају о могућностима употребе и злоупотребе медија те је та спознаја још један разлог због којег би комуникација и савремени медији могли да се усагласе толико да ученику буду вјерни помоћник у раду и стварању.

Наравно, школски кадар би прије тога требао проћи цијелу обуку и припрему за нови начин рада. То би била тема за неко друго вријеме и простор. Без обзира на чињеницу да наставници треба да буду примјер управо такве везе, ученицима је важно приказати слику добре организације у раду и задовољства оних који су успјели, на свјесном нивоу, да се повежу.

Ученици су у неким истраживањима истакли да би вољели да је у настави више заступљена присутност медија и садржаја које медији нуде. Чињеница је да је њихов захтјев природан и наметнут, али је исто тако још важније истаћи да медији могу да буду допуна осталим начинима и методама рада. Наравно, ученици су захвални када им све што се дешава и што је актуелно у тренутку, објасните једноставним језиком те тако имају спознају да је присуство медија већ дубоко зашло у све облике комуникације и све облике

живота и рада. Та чињеница не умањује истину да рад уз кориштење електронских медија ученицима даје слободу да буду креативнији, да сами бирају теме и начине рада, да сами осмисле презентацију радова, да сами осмисле и дефинишу питања која играју веома важну улогу у процесу учења и сл.

Интересовања ученика би била проширена, навике у учењу би се мијењале, доживљај би био нов и другачији те би се способности и вјештине ученика усавршавале при сваком новом облику рада и учења уколико би приступ медијима био правилан и усмјерен.

Рад ученика и наставника би у таквом осмишљеном процесу био интерактиван. Ријечи би добиле своје право значење јер се у новом добу јасно уочавају неразумијевања настала из незнања и нејасног дефинисања значења ријечи (о томе је на почетку истакнуто да би медији требали да преносе истине, а не неистине и да би сваку човјек требао да организовано приступи свим облицима рада). Безбројни сати проведени на интернету би добили смисао и ученику били од користи. Ученик би разумно приступао различитим информацијама, могао би јасно да изабере потребне информације, могао би многе да провјери те би на тај начин добио одговоре на разна питања и ти одговори би о одређеној теми ученику пружили цјеловиту слику и спознају о темама које истражује.

Наведене предности подразумијевају прво тачно значење ријечи које употребљавамо у процесу учења и јасно дефинисање задатака како би примјер који дајемо дјечи био педагошки и како би дјеца у образовно-васпитном процесу разумјела правилно задатке и како би их правилно испуњавала.

Правила имају веома важну улогу, поштовање правила наводи дјецу да схвате значај успјешне комуникације и утицај који савремени медији имају на комуникацију, а уједно стварају плодно тло за касније креативну и слободну пословну комуникацију.

Комуникација и савремени медији су у много чему, иако тако не изгледа ученицима, створили читаву лепезу могућих неспоразума и неразумијевања. Да би могли да уче, раде и напредују потребно је разговарати о појавама у савременом друштву те упутити ученике на прави пут.

Прави пут је окићен прихватањем и разумијевањем различитости и поштовањем правила и договора међу људима. Тада говоримо о комуникацији која је добра и корисна и о савременим медијима који могу бити непресушан извор знања.

Важну улогу у томе имају родитељи и породица и та чињеница је неизоставна.

Закључак:

Како помирити савремене медије и комуникацију у свијести ученика?

Неке теме су остале отворене, нека питања нејасно дефинисана јер наша земља тек улази у озбиљнији процес савременог приступа учењу и образовању. Тема о савременим медијима и комуникацији је указала на неке чињенице које су већ познате, али је потребно о њима размишљати како би се у условима у којима живимо и радимо могли сналазити и добро организовати, усавршавајући се у раду интерактивно.

Ученицима треба пружити знање о основним елементима усмене и писане комуникације и постепено их усмјеравати да та знања примјењују јер је примијећено да ученици који толико времена проводе користећи електронске медије не умију да пошаљу имејл професору. Најбоље је ићи корак по корак те описменити ученике за писање пословних писама, записника, извјештаја и критичких расправа, а посебну пажњу посветити овладавањем елементима говорне културе, дискусије и интервјуа и сл.

Правопис и правоговор су темељи сви осталих утврда у комуникацији.

Посебну пажњу треба посветити основној језичкој писмености, а наставни планови и програми пружају квалитетне материјале за рад и утврђивање таквих наставних садржаја.

Улога наставника је да објасни, јасно дефинише појмове, уочава пропусте и посвећује пажњу ученицима који нису у основној школи савладали градиво из језичке и говорне културе. Наставни садржаји из српског језика у средњим школама су темељно и систематски у складу са захтјевима савременог доба те су добре смјернице и занимљиви задаци за рад неопходни како би резултати учења били много бољи и како би се схватио значај уважавања језичких законитости.

Као најсавршеније средство споразумијевања, језик је везан за мисао, па су мишљење, свијест и језик у сталном јединству. Са усавршавањем мисли, усавршава се и језик и, природно, са усавршавањем језика развија се и мишљење.

Без свијести о значају језика не може бити ни јасног мишљења нити везе између савремених медија и комуникације.

Литература:

1. Новковић, Милица: *ПОРОДИЧНИ БУКВАР*, Едиција дрво добрица, Куб, Београд, 2001.
2. Квашчев, Р. (1981): *РАЗВИЈАЊЕ КРЕАТИВНОГ ПОНАШАЊА ЛИЧНОСТИ*, Свјетлост, Сарајево.
3. Ненадић, Миле: *НОВИ ДУХ ОБРАЗОВАЊА*, Просвета, Београд, 1997.
4. Љубојев, Петар (1996): *МАСОВНЕ КОМУНИКАЦИЈЕ*, Позорница уметности, Нови Сад.
5. Бал, Франсис(1997): *МОЋ МЕДИЈА*, Клио, Београд.
6. Безданов, Гостимир Светлана (1998): *ДЕТЕ СА ТРИ ЛИСТА*, Школа за родитеље ОШ Иво Лола Рибар Суботица.
7. Ђурић, Ђорђе (1999): *ТЕОРИЈЕ УЧЕЊА*, Учитељски факултет Сомбор.
8. Еко, Умберто (1997): *ЕСТЕТИКА И ТЕОРИЈА ИНФОРМАЦИЈА*, Просвета, Београд.
9. Станојловић, Слободан, *Гаковић, Војислав, *Лаловић, Раде: *ПОСЛОВНА КОМУНИКАЦИЈА*, Завод за уџбенике и наставна средства, Источно Сарајево, 2006.
10. Станојчић, Живојин *Поповић, Љубомир: *ГРАМАТИКА СРПСКОГ ЈЕЗИКА ЗА ГИМНАЗИЈЕ И СРЕДЊЕ ШКОЛЕ*, Завод за уџбенике, Београд